

MEDNARODNA KONFERENCA DIGITAL STORYTELLING: MEDIA-THEORETICAL REFLECTIONS IN THE AGE OF DIGITALIZATION

University of Innsbruck, Innsbruck media studies, 3.–4. 12. 2007

V prvih decembrskih dneh leta 2007 je potekala mednarodna konferenca z naslovom Pripovedovanje zgodb na spletu: teoretska refleksija o medijih v digitalni dobi, ki jo je v sodelovanju s pedagoškima univerzama s Tirolskega in iz Vorarlberga ter s Centrom za pripovedovanje zgodb na spletu organizirala raziskovalna skupina Oddelka za medijske študije v Innsbrucku. Projekte in raziskovanja z omenjenega področja so predstavili številni domači in tuji avtorji (iz ZDA, Velike Britanije, Rusije, Nemčije in Italije). Vsem predstavitev ni bilo mogoče slediti, saj so predavanja in predavitve zaradi številnih prispevkov potekali hkrati v dveh sklopih, in sicer eden v nemškem, drugi pa angleškem jeziku.

Pripovedovanje je ena najstarejših in stalno prisotnih praks v človekovem razvoju. Zgodbe ali pripovedi so del njegove preteklosti in sedanjosti, najbrž bodo tudi del prihodnosti. Vloga pripovedovanja v zadnjih desetletjih nepričakovano postaja vse aktualnejša tudi na področjih psihologije, pedagogike, kognitivnih znanosti, teorije medijev, literature in filozofije. Širjenje informacij na spletu in komunikacijskih tehnologij postavlja nova vprašanja o medializaciji pripovednih oblik. Kljub temu da se s pomenom, z vsebino in načini pripovedovanja v vsakdanjem življenju ukvarja veliko več, je skoraj nemogoče oblikovati nek celosten pregled. Vsebina konference je bila raznolika, saj so teme obsegale pripovedovanje zgodb v virtualnih okoljih, pripovedovanje v organizacijah, medializacijo in oblikovanje identitete, medsebojno delovanje ustnega, literarnega in digitalnega, nove pristope k teoriji pripovedovanja v literaturi, procese pripovedovanja v kontekstu posredovanja in spremembe medijev ter raziskavo pripovedovanja v izobraževalnih procesih.

Po pozdravnemu nagovoru organizatorjev Thea Huga in Tillmanna Märka je teoretsko ozadje raziskovanja pripovedništva predstavil Sigfried J. Schmidt. Poudaril je pomembnost interdisciplinarnega raziskovanja in pripoved definiral kot »najbolj elementarno operacijo komunikacije«. Sledila je predstavitev temeljnih vidikov pripovedi, kot so pripoved kot spomin, funkcije pripovedi in posledice njenega pomanjkanja. Sledil je prvi sklop predstavitev pripovedništva v povezavi z novimi mediji in izobraževanjem. Zanimiva je bila raziskava italijanskih raziskovalcev Giancorrada Barozzija in Maria Varinija v okviru projekta Etnolab, ki sta posnela pripovedovalko Berto Bassi in posnetke naložila na spletno stran z namenom, da bi se lahko več ljudi učilo njene tehnike pripovedovanja. Tako sta združila dva načina naracije, in sicer ustni in virtualni. V ospredje sta postavila problematiko obstoja »virtualnega telesa«, ki obstaja le v virtualnem (npr. na spletu), ne pa tudi v fizičnem svetu.

V naslednjih angleško govorečih sklopih predavanj so bile predstavljene tekstualne zgradbe pripovedništva v digitalnih medijih (Hans Joachim Backe), strukture pripovedi v množičnih medijih (Christer Petersen), primeri rabe že uveljavljenih oblik medijskih pripovedi v digitalnih medijih (Alexander Schwinghammer) ter mladinske individualne zgodbe z versko vsebino, ki so dostopne na spletni strani (Ursula Niesner). Zadnje skupno predavanje prvega dne je bilo na temo projektnih skupnosti, predaval pa je Manfred Faßler.

Drugi dan konference je začel Daniel Weinshenker iz ZDA, ki je zaposlen kot direktor podružnice Centra za pripovedovanje zgodb na spletu v Denverju. Predstavil je delovanje omenjenega centra in javne delavnice za vse generacije, na katerih sta poudarjena učenje pripovedovanja in raba digitalne tehnologije. Udeleženci delavnic po vsem svetu se učijo, kako s pomočjo osebnega računalnika posneti in urediti filme o ključnih življenjskih prelomnicah. Predstavil je srednješolsko delavnico iz ZDA in pokazal nekaj njihovih izdelkov. Med bolj zanimivimi rezultati omenjenih delavnic je poseben, na spletu javno dostopen zemljevid, na katerem so označene posamezne zgodbe. Ogled zemljevida je mogoč na naslovu <http://storymapping.org>.

Sledila sta dva vzporedna sklopa predavanj na temo strukture pripovedovanja zgodb in njegove rabe v izobraževalne namene (Grete Jamsen). Knut Lundby je spletne pripovedi predstavil kot kratke multimedijske osebne zgodbe, povedane iz srca. Poudaril je, da z novo obliko medija vsebina pripovedi postaja bolj dinamična.

Tema zadnjega skupnega predavanja je bila arhitektura v povezavi z digitalno tehnologijo (Mark Rakatansky). Veliko je bilo govora o t. i. virtualni identiteti in njenem nastajanju. Predstavljen je bil primer virtualne identitete rusko govorečih imigrantov v Izraelu (Inna Weiskopf). Eno od predavanj je poudarjalo oblikovanje identitete skozi religiozne pripovedi v digitalni obliki (Mary Hess). Zanimivo je bilo razmišljanje Claudie Schwarz o lastništvu pripovedi na primeru novic. Kot ugotavlja, se je v zadnjih letih v ZDA razširil trend, da množični mediji vzpodbujajo prebivalce, naj sami prispevajo k njihovem oblikovanju in širjenju. V zvezi s tem se pojavljajo vprašanja o socialni in etični lastnini.

Zbornik, ki naj bi izšel sredi leta 2008, bo nedvomno nepogrešljivo čtivo pri raziskovanju navideznih svetov v etnologiji in antropologiji. Za boljši vpogled v dogajanje na konferenci je na voljo elektronski naslov: <http://www.uibk.ac.at/medien/storytelling/>.

* Simona Govednik, univ. dipl. etnol. in kult. antrop.; študentka 1. letnika magistrskega študija na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 1385 Nova vas, Fara 15. E-naslov: simona.govednik@gmail.com